

Konsekvensutredning, förslag till ändring av Statens jordbruksverks föreskrifter om ekologisk produktion

KONSEKVENsutREDNING, FÖRSLAG TILL ÄNDRING AV STATENS JORDBRUKSVERKS FÖRESKRIFTER OM EKOLOGISK PRODUKTION	1
1 ALLMÄNT	2
2 BEMYNDIGANDEN M.M.....	16
3 FÖRETAG.....	18
4 KOMMUNER OCH REGIONER.....	23
5 STATEN.....	24
6 SAMRÅD	25
7 IKRAFTTRÄDANDE OCH UTVÄRDERING	26

1 Allmänt

Kontaktperson hos Jordbruksverket:

Växtregelenhetens ekoteam, e-post ekoregler@jordbruksverket.se

Jackis Lannek 036-15 59 39

1.1 Föreskrifter som ändras

Utöver nedan uppräknade ändringar i föreskrifterna har vi tagit bort fotnoter med upplysning om webbadressen till Jordbruksverket från bilagerubrikerna i bilagorna 1, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12, 13 och 14 då vi bedömer att de inte bidrar till att hjälpa läsaren att hitta till blanketter eller e-tjänster.

Tabell med nya eller ändrade paragrafer

Kapitel	Paragraf/ Bilaga	Avseende	Anmärkning
	bil 2	Flera avgifter i bilagan med avgifter är ändrade. Namn på en ärendetyp är ändrad.	Ändrad
1	4	Ändring av definitionen av grödgrupp	Ändrad
2	1	Rättning av namn på databas och innehåll i paragrafen.	Ändrad
2	4	Datum för registrering i OXS	Ändrad
2	9	Kontrollorganen ges möjlighet att besluta om undantag för användning av icke ekologiskt matpotatisutsäde även om odlaren inte har uppfyllt samtliga krav för undantag om det finns särskilda skäl.	Ändrad
2	19 bil 2, 8 och 9	Ändring från hushållsavfall till bioavfall i rubriken, paragrafen och bilagorna. Omformulerad skrivning så vi inkluderar verksamheter samt en förenkling av ett villkor rörande bioavfallets kvalitet.	Ändrad
2	20	Förklaringen av begreppet matavfall stryks.	Upphävd
2	22 bil 10	Rubriken före paragrafen och paragrafen stryks. Även bilaga 10 stryks. Det är nya EU-regler som medför att nationella regler om tillåtna rengörings- och desinfektionsmedel stryks.	Upphävd
3	3	Tillägg av hotad fårras	Ändrad
3	8 c	Slaktålder för vaktel stryks p.g.a. nya EU-regler	Upphävd
3	9	Nya EU-regler medför att reglering av vilka vitaminer man får använda till idisslare stryks	Upphävd
	bil 13	Rubriken och en regel om angivande av individnummer på djur som ska avhonas förs in i bilagan	Ändrad
5	8 och 9 bil 15	Ändring av vilka uppgifter kontrollorganen ska lämna till Jordbruksverket.	Ändrad

1.2 Förslaget berör

Företag

Andra enskilda

Kommuner

Regioner

Staten

1.3 Problemet och vilken förändring som eftersträvas samt alternativa förslag

I detta avsnitt beskriver vi:

- Varför den aktuella regleringen är ett problem, hur vi har bedömt detta och vilken förändring vi vill få till.
- Vad konsekvenserna blir om vi inte vidtar någon åtgärd (nollalternativet)
- Olika alternativ för att uppnå förändringen samt för- och nackdelar med dessa.

Överlag bedömer vi att förslaget effekter på berörda är små.

1.3.1 Bilaga 2 Avgifter till Jordbruksverket

1.3.1.1 Problemet med nuvarande reglering

Jordbruksverkets ärendehantering är finansierad via avgifter. Avgifterna ska därför ge kostnadstäckning. Nu måste vi höja flera avgifter eftersom vi inte längre har kostnadstäckning. De ändrade avgifter vi föreslår är baserade på hur lång tid det tar att handlägga respektive ärendetyp.

För fem av tolv ärendetyper erbjuder Jordbruksverket en e-tjänst. De som använder e-tjänsten kan betala med Swish eller kontokort, eller välja faktura. För elva ärendetyper kan kunden välja att ansöka via blankett i webbutiken. Då är det möjligt att betala via kontokort eller faktura. Eftersom hantering av fakturor innebär kostnader för Jordbruksverket har vi kvar en faktureringsavgift. I syfte att även få kostnadstäckning för arbetet med fakturering behöver vi höja även det beloppet.

Det är företag som behöver ansöka om undantag eller anmäla sin verksamhet till Jordbruksverket som påverkas av regleringen. År 2025 var den vanligaste ärendetypen ansökan om undantag att köpa in icke ekologiska avelsdjur. Vi handlade 513 sådana ärenden. Den näst vanligaste ärendetypen var 94 anmälningar till certifieringssystemet. Under avsnitt 3.1 finns det en komplett redovisning av antal ärenden och vilka de berörda företagen är.

Jordbruksverket har också fått önskemål om att göra något åt avgifterna för odlare som behöver ansöka om individuellt undantag för att få använda icke ekologiskt växtförökningsmaterial. Det är kontrollorganen som handlägger och bestämmer avgifterna för sådana ärenden. Vi har informerat kontrollorganen om synpunkterna.

1.3.1.2 Nollalternativet

Om vi inte anpassar avgifternas storlek kommer vi inte att ha kostnadstäckning.

1.3.1.3 Olika alternativ

Ett alternativ till hur vi beräknar nya avgifter är att indexuppräknas dem på tidigare beräknade summor, alltså använda konsumentprisindex, KPI. Då tar vi hänsyn till inflationen. Vi har dock valt bort det då vi har faktiska siffror på vad ärendehanteringens kostar oss och en god uppskattning av antal ärenden per år. De löneökningar som sker vägs också upp mot att ju mer erfarna handläggarna blir, desto snabbare handlägger de ärendena. Det gör att vi kan föreskriva om avgifter som kan gälla under några år framåt och ändå ha balans i dessa resultatområden.

Ett alternativ är att ta bort eller ändra avgiften för fakturering i de fall en kund inte väljer att betala sin anmälan eller ansökan via Swish eller med kontokort. Vi har ändå valt att differentiera avgifterna eftersom faktureringen medför en kostnad för Jordbruksverket. Kunden kan betala med Swish eller kontokort för alla ärendetyper utom en. När kunden använder Jordbruksverkets e-tjänst eller laddar ner en blankett kan kunden välja betalningssätt. Kunden kan enkelt se att betalning med faktura kostar mer. Den ärendetyp vi ännu inte erbjuder betalning med Swish eller kontokort för kommer att ha det senast i början av år 2027.

1.3.2 1 kap 4 § Definitioner

1.3.2.1 Problemet med nuvarande reglering

Definitionen av grödgrupp är missvisande eftersom det står att vi beslutar om grödgrupper inför varje kalenderår. Vi beslutar inte om grödgrupperna varje år. En grödgrupp kan också omfatta annat än en art, vilket gör att den definitionen vi har nu är ofullständig. En grödgrupp kan vara en beskrivning av användningsområde, av odlingsområde, av egenskaper eller annat. En art eller gröda kan på så vis delas in så att sorter som har mycket gemensamt finns samlade i en grödgrupp. Ett exempel är vårhavre, som är fördelat i grödgrupperna foder, grynhavre respektive stödområde 1–5. Eftersom vi använder begreppet både i föreskrifterna och i databasen OrganicXseeds&plants vill vi anpassa definitionen så att den speglar det vi menar.

1.3.2.2 Nollalternativet

Om vi behåller definitionen som den är begränsar vi oss själva i hur vi indelar arter och sorter i grupper, samt förbinder oss att besluta om grödgrupper inför varje kalenderår.

1.3.2.3 Olika alternativ

Ett alternativ till att anpassa definitionen av grödgrupp är att stryka definitionen eftersom begreppet ändå förklaras i OrganicXseeds&plants. Vi har valt bort det eftersom vi även använder begreppet i dessa föreskrifter.

1.3.3 2 kap 1 § System för växtförökningsmaterial

1.3.3.1 Problemet med nuvarande reglering

Databasen OrganicXseeds har bytt namn till OrganicXseeds&plants och vi vill att 2 kap 1 § ska ange det korrekta namnet. Vi ändrar därför paragrafen som en konsekvens av detta, men behåller förkortningen OXS då denna är inarbetad. Vi passar också på att göra två rättelser. Den första gäller att vi ändrar till en romersk etta, I, där vi refererar till del I. Den andra gäller hur vi skriver fotnoten som anger adressen till Jordbruksverkets webbplats. Vi har även rättat fotnoterna som hör till 3 kap 1 § och 4 kap. 1 § på samma sätt.

1.3.3.2 Nollalternativet

Om vi inte ändrar namnet benämner vi datasystemet fel. Vi bedömer inte att det kommer att orsaka problem för företagen, men att det är olämpligt att behålla ett felaktigt namn.

1.3.3.3 Olika alternativ

Det finns som vi kan se det inte några andra alternativ än nollalternativet.

1.3.4 2 kap 4 § Registrering av växtförökningsmaterial i OXS

1.3.4.1 Problemet med nuvarande reglering

Det finns starka önskemål från utsädesföretagen om att vi ska senarelägga det datum för när de ska registrera sitt utsäde för vårsäsongen i OXS. Idag gäller den 20 oktober som sista datum. Till datumet har vi kopplat ett krav på att utsädet ska kunna beställas senast den 1 december. Vi föreslår att ändra sista datum för registrering till den 30 november.

Skälet är att analyser av kvaliteten på spannmåls, vall- och potatisutsäde i många fall inte är klart förrän senare under hösten. Det innebär att det utsädesföretagen registrerat den 20 oktober senare kan behöva tas bort, vilket påverkar utbudet för säsongen. För företag som saluför köksväxtutsäde är det ett problem att de har en osäker tillgång på utsäde från andra länder och att de av den anledningen har svårt att hinna till den 20 oktober.

En konsekvens för utsädesföretagen blir att tiden från det att utsädet erbjuds i OXS till dess att det ska finnas tillgängligt för beställning blir kort, eftersom vi inte avser att ändra datumet den 1 december i 2 kap. 5 §. Det innebär att det kommer att vara en god överensstämmelse mellan det som registreras senast den 30 november och det som går att beställa från den 1 december. Det medför inga nackdelar för vare sig utsädesföretag eller odlare.

1.3.4.2 Nollalternativet

Om vi behåller nuvarande sista datum för registrering av utsäde i OXS kvarstår problemet med att utsädeföretag måste registrera sitt utsäde som tillgängligt innan de slutliga analyserna är färdiga. Det är frivilligt att registrera utsäde i databasen, men när ett företag inte kan invänta alla analyser för att få med sitt utsäde i databasen kan det leda till att en del utsäde senare dras tillbaka för att det inte håller måttet. Nollalternativet kan på så sätt innebära att mängden tillgängligt ekologiskt utsäde i verkligheten är lägre än den

registrerade. Genom att sista registreringsdag flyttas närmare den dagen då det ska gå att beställa ekologiskt utsäde blir det bättre överensstämmelse mellan verkligheten och erbjudandena.

1.3.4.3 Olika alternativ

En möjlighet är att inte sätta något sista datum alls för utsädesföretagens registrering av utsäde i databasen. Efter vad vi känner till är det en modell som används i övriga länder som använder OXS. Kraven på att en odlare ska använda ekologiskt växtförökningsmaterial gäller vid så- eller sättdatum. Det innebär att om det enligt OXS inte finns ekologiskt utsäde vid beställningsdatum, men vid så- eller sättdatum, så kan odlaren få en avvikelse vid revision. I praktiken innebär det att alla odlare som behöver använda konventionellt utsäde alltid måste ansöka om undantag. Det medför en mycket stor administrativ börda både för odlarna och för kontrollorganen, eftersom odlarna då skulle behöva ansöka om undantag betydligt oftare. Därutöver innebär det en stor extra kostnad för odlarna. Vi ser inte att det är möjligt att ta bort en regel som innebär minskad administration för svenska odlare. Ett annat alternativ till att sätta 30 november som sista datum för registrering är att föreskriva om ett datum i mitten av november, men det skulle inte avhjälpa problemen som utsädesföretagen har.

1.3.5 2 kap 9 § Kategorier av växtförökningsmaterial i OXS

1.3.5.1 Problemet med nuvarande reglering

Kontrollorganet får bevilja odlare individuellt undantag för att använda icke-ekologiskt utsäde i grödgruppen matpotatis förutsatt att odlaren har beställt ekologiskt matpotatisutsäde eller matpotatisutsäde under omställning. Vi har identifierat ett behov av att kontrollorganen, om det föreligger särskilda skäl, även kan behöva ge undantag att använda icke ekologiskt matpotatisutsäde.

För att kunna beviljas undantag ska odlarens beställning omfatta en viss areal i procent av den totala matpotatisodlingen den aktuella odlings säsongen. Kraven på andel areal ökar för varje säsong till och med år 2030. Då ska Jordbruksverket följa upp hur utbud och efterfrågan har förändrats. Syftet är att successivt öka tillgången och efterfrågan på ekologiskt matpotatisutsäde så att allt är ekologiskt till den 1 januari 2037. Anledningen är att undantaget att använda icke ekologiskt växtförökningsmaterial löper ut den 31 december 2036 (punkt 1.8.6 g, del I bilaga II till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/848¹). Problemet är att det är svårt att få en exakt överensstämmelse mellan tillgång och efterfrågan på ekologiskt matpotatisutsäde ett enskilt år. Det innebär att utsädet vissa år av olika skäl inte räcker till den mängd som odlare ansöker om undantag för. Att det ekologiska utsädet är slut är ett sådant särskilt skäl vi har i åtanke som motivering för vårt förslag. Andra särskilda skäl kan vara att odlaren har kontrakt på att sälja en viss sort av matpotatis och av den anledningen inte kan odla någon annan sort, eller att en leverantör

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/848 av den 30 maj 2018 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 834/2007

bara kan leverera i en förpackningsstorlek som är olämplig för odlaren. Det kan både gälla för små och för stora förpackningar beroende på odlarens inriktning. Dessa problem behöver få en lösning. Kontrollorganen måste därför få möjlighet att ge undantag vid särskilda skäl. Jordbruksverket har tagit fram en vägledning till stöd för hur kontrollorganen ska hantera ansökan om undantag. Av den framgår det bland annat att om en odlare önskar undantag och åberopar skälet att de har kontrakt på en specifik sort, så behöver odlaren visa det avtalet för det kontrollorgan som handlägger ansökan.

Vi anser att det finns skäl för att kunna ge undantag från samtliga krav i första stycket och inte bara kraven på andel areal. Eftersom ekologiskt utsäde kan ta slut långt innan en månad före leverans. Om odlaren vill beställa utsäde i tid finns det då inte något företag att skicka beställningen till. Då kan varken kravet i punkt två om beställning senast en månad före leverans eller kravet i punkt tre om att säljaren ska bekräfta beställningen uppfyllas. Detsamma gäller om företagen inte kan leverera utsäde i förpackningar med en storlek som passar odlaren. Sammantaget bedömer vi att vårt förslag till reglering stärker möjligheterna för potatisodlare med ekologisk produktion att vara kvar i certifieringen och därmed att svenska konsumenters tillgång till ekologisk matpotatis ökar.

1.3.5.2 Nollalternativet

Om kontrollorganen inte får möjligheten att ge undantag vid särskilda skäl kan det innebära att odlare som inte får undantag inte kan odla potatis ett visst år, eller behöver använda en större mängd eget utsäde om odlaren har tillgång till det. För de odlare som inte har tillgång till eget utsäde innebär det att de inte kan odla ekologisk matpotatis.

1.3.5.3 Olika alternativ

Syftet med regeln är att successivt öka efterfrågan och tillgången på ekologiskt matpotatisutsäde. Allt utsäde ska vara ekologiskt till den 1 januari 2037 enligt kraven i punkt 1.8.6 g, del I bilaga II till förordning (EU) 2018/848. Fram till dess kommer det att finnas odlare som behöver undantag att använda icke ekologiskt matpotatisutsäde. Det är rimligt att anta att det också kan uppstå behov av undantag på grund av särskilda skäl. Det finns två alternativ till att kontrollorganen får hantera ärenden om undantag vid särskilda skäl. Det ena är nollalternativet och det andra är att Jordbruksverket handlägger ansökningarna om undantag vid särskilda skäl. Eftersom odlarna inte själva kan bedöma om de behöver undantag på grund av särskilda skäl skulle det i praktiken innebära att vi måste handlägga alla ärenden om matpotatisutsäde. Vi har reglerat i föreskrifterna att jordbrukare ska ansöka om undantag i OXS och vi har delegerat den handläggningen till kontrollorganen som handlägger ärendena i samma system. Alternativet innebär därför att vi då även måste göra andra ändringar i föreskrifterna och i besluten om delegering till kontrollorganen. Det kommer också bli förvirrande för odlarna att hålla reda på att just när det gäller utsäde för matpotatis ska de ansöka om undantag hos Jordbruksverket i stället för att ansöka om undantag hos sitt kontrollorgan i OXS. Det är därför ett orimligt alternativ.

1.3.6 2 kap. 19–20 §§ samt rubriken före 19 § samt bilagorna 2, 8 och 9 Insamlingsystem för hushållsavfall

1.3.6.1 Problemet med nuvarande reglering

Det är ett problem att vi i våra föreskrifter använder begreppet *hushållsavfall* för att reglera en resurs som i bilaga II i förordning (EU) 2021/1165² benämns *bioavfall*. I slutet av 2023 ändrades bilaga II till förordning (EU) 2021/1165. En ändring var att posten ”Komposterad eller fermenterad blandning av hushållsavfall” ersattes med ”Komposterat eller fermenterat bioavfall (Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG)”. I juni 2024 lämnade vi in våra föreskrifter till Kommerskollegiet för anmälan av tekniska regler till kommissionen. I september 2024 fick vi ett påpekande från kommissionen om att vi måste förklara varför den terminologi som används i våra föreskrifter inte är uppdaterad och varför begreppet *hushållsavfall* inte är ersatt med *bioavfall*. Den 1 april 2026 ändrades också begreppet matavfall till bioavfall i förordning (2013:1059) om kontroll av ekologisk produktion samt förordning (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter. Detta är en anpassning till EU-lagstiftningen. För att säkerställa en enhetlig och korrekt regelstyrning anpassar vi därför våra föreskrifter så att vi använder samma begrepp som i förordning (EU) 2021/1165 och i de nationella förordningarna. Detta innebär att uttrycket hushållsavfall ersätts med bioavfall i alla relevanta stycken, vilket tydliggör regelns tillämpningsområde och underlättar efterlevnad både för tillsynsmyndigheter och för aktörer.

I 20 § förklarar vi vad som avses med begreppet matavfall. Den förklaringen är inte längre relevant och därför upphäver vi paragrafen. Vi anser inte heller att det är nödvändigt att i stället förklara vad begreppet bioavfall innebär. Definitionen av bioavfall finns i annan lagstiftning som det finns en hänvisning till i förordning (EU) 2021/1165. Detta anges i 2 kap. 19 § föreskrifterna.

I bilaga 2 ändrar vi från hushållsavfall till bioavfall.

I bilaga 8 ändrar vi från matavfall till bioavfall. Vi anpassar även texten i punkt 3, så att även verksamheter är inkluderade eftersom bioavfall är ett bredare begrepp än hushållsavfall och omfattar även andra aktörer än hushåll. Bioavfall avser biologiskt nedbrytbart trädgårds- och parkavfall, livsmedels- och köksavfall från hushåll, kontor, restauranger, grossister, matsalar, catering och detaljhandelslokaler och jämförbart avfall från livsmedelsindustrin. Eftersom bioavfall även genereras av exempelvis livsmedelsbutiker, grossister och livsmedelsindustrin, måste även dessa typer av verksamheter omfattas av föreskrifterna. Detta innebär att kraven och förfarandena i punkt 3 gäller både för hushåll och för företag som hanterar bioavfall.

² Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/1165 av den 15 juli 2021 om godkännande av vissa produkter och ämnen för användning i ekologisk produktion och om upprättande av förteckningar över dessa.

I bilaga 9 ändrar vi från matavfall till bioavfall. Under punkten A.1 har vi lagt till att informationskravet även gäller gentemot verksamhetsutövare samt gjort redaktionella ändringar. I A.2 tar vi bort text ”brukas av många hushåll”, så att även verksamheter omfattas. Vi har även förenklat språket i punkt C.3. eftersom den tidigare formuleringen var onödigt komplicerad och svår att förstå. Nu framgår det att den som har ett godkännande både ska planera och genomföra kvalitetskontroller av bioavfallet och att det ska ske utifrån risk.

1.3.6.2 Nollalternativet

Vi har fått påpekande från kommissionen att vi behöver ersätta termen ”hushållsavfall” med ”bioavfall”. Från och med den 1 april 2026 gäller begreppet bioavfall också i 4 § första stycket förordningen (2013:1059) om kontroll av ekologisk produktion samt 15 a § 2 förordningen (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter. Nollalternativet är inget alternativ eftersom vi har fått en anmärkning av kommissionen att vi inte följer bilaga 2 i förordning (EU) 2021/1165.

I bilaga 8 punkt 3 och i bilaga 9 anpassar vi texten så att den även omfattar verksamheter. Bioavfall är ett bredare begrepp än hushållsavfall och inkluderar fler aktörer än enbart hushållen. Därför gäller kraven och förfarandena både för hushåll och för företag som hanterar bioavfall. Nollalternativet är att vi inte lägger till verksamheter, men det gör det svårare att förstå vilka aktörer som omfattas utöver hushåll. Det kan uppfattas som att vi begränsar från vilka aktörer man kan samla in avfallet. Om vi inte förenklar skrivningen i punkt C.3. behöver vi ganska ofta förklara vad vi menar.

1.3.6.3 Olika alternativ

Vi kan bara identifiera två möjliga alternativ avseende begreppet bioavfall. Antingen ändrar vi till ”bioavfall” eller så ändrar vi inte (nollalternativ). Om vi inte ändrar till bioavfall begränsar vi aktörernas möjlighet att samla in och transportera till exempel före detta livsmedel tillsammans med matavfall till förbehandlings- och biogasanläggningar. I dagsläget samlas dessa fraktioner upp och transporteras separat till anläggningarna där de sedan blandas. Aktörerna vill effektivisera insamlingen och vi kan se faktiska ekonomiska fördelar med det.

För att tydliggöra att bioavfall är ett vidare begrepp än hushållsavfall och därmed även omfattar avfall från andra aktörer än hushåll, skulle vi kunna överväga att använda ett annat begrepp än ”verksamheter”. Vår bedömning är dock att begreppet ”verksamheter” på ett tydligt och ändamålsenligt sätt beskriver de aktörer som avses. Ett alternativ till att förtydliga punkt C.3. är att förklara vad vi menar på webben eller formulera det mer i klarspråk i våra beslut.

1.3.7 2 kap. 22 § samt upphävande av rubriken närmast före 22 § samt bilaga 10 Rengörings- och desinfektionsmedel i ekologisk växtodling

Denna ändring blir aktuell om förordning (EU) 2021/1165 ändras, vilket allt tyder på. Trolig omröstning sker i september. Om det inte blir en ändring i EU-lagstiftningen ändrar vi inte denna paragraf.

1.3.7.1 Problemet med nuvarande reglering

Vilka insatsmedel som är tillåtna att använda i ekologisk produktion är reglerat i förordning (EU) 2021/1165. I den och dess föregångare har det saknats förteckningar över vilka rengörings- och desinfektionsmedel som är tillåtna att använda inom växtodling. Det har motiverat att vi har en nationell reglering. Förordning (EU) 2021/1165 kompletteras under år 2026 med regler för rengörings- och desinfektionsmedel. Vi upphäver därför vår reglering i syfte att undvika dubbelreglering.

1.3.7.2 Nollalternativet

En konsekvens av att även fortsättningsvis reglera vilka rengörings- och desinfektionsmedel som är tillåtna att använda i ekologisk växtodling blir att Sverige har en nationell reglering inom ett område där det finns detaljerade och bindande regler på EU-nivå. En sådan dubbelreglering är varken lämplig eller tillåten. I vår förteckning finns även tre oljor som inte är förtecknade i det förslag till ändring av förordning (EU) 2021/1165 och ett enskilt land får inte tillåta insatsmedel som inte är tillåtna enligt EU-förordningen.

1.3.7.3 Olika alternativ

Ett alternativ till att upphäva paragrafen direkt är att ändra lydelsen så att den upphör att gälla vid ett senare tillfälle. Det alternativet kan medföra att den som läser föreskrifterna missar eller missuppfattar informationen. Därför är det tydligare att upphäva paragrafen och bilagan samtidigt som föreskrifterna i övrigt träder i kraft.

1.3.8 3 kap. 3 § Rekrytering av icke-ekologiska djur till ekologisk besättning

1.3.8.1 Problemet med nuvarande reglering

3 kap. 3 § kompletterar punkt 1.3.4.1 i del II bilaga II till förordning (EU) 2018/848 genom att reglera vilka icke-ekologiska djur av raser som riskerar att försvinna från djurhållningen och som utan särskilt undantag får rekryteras till en ekologisk besättning.

Den nuvarande förteckningen över hotade svenska fårraser som omfattas av bevarandansvar i 3 kap. 3 § är inte komplett. Detta betyder att uppfödare av tabacktorpsfår i ekologisk produktion måste ansöka om undantag för att få köpa nya avelsdjur när ekologiska alternativ saknas. Jordbruksverket får endast bevilja undantag för inköp av icke-ekologiska baggar och ungtackor, men inte för tackor som redan har lammet. Båda dessa delar innebär ett problem eftersom djurhållare med tabacktorpsfår behandlas annorlunda än djurhållare med andra hotade fårraser.

De raser Sverige har bevaransansvar för finns listade i Sveriges handlingsplan för husdjursgenetiska resurser³. De raser som också anses vara hotade (= riskerar att försvinna från djurhållningen) uppfyller definitionen av utrotningshotad ras i artikel 2.24 i EU-förordning 2016/1012⁴: *en lokal ras som av en medlemsstat erkänts som utrotningshotad, som är genetiskt anpassad till ett eller flera traditionella produktionssystem eller till en eller fler miljöer i den medlemsstaten, och som av ett organ med rätt kompetens och rätta kunskaper på området för utrotningshotade raser på vetenskapliga grunder har fastställts vara utrotningshotad.*

För de raser som redan är listade som hotade i våra föreskrifter krävs ingen särskild ansökan när man rekryterar icke-ekologiska avelsdjur. Dessutom får man använda avelsdjur som redan har fött avkomma, vilket är viktigt för att kunna använda genetiskt värdefulla individer oavsett ålder. År 2025 fanns det totalt nio besättningar med tabacktorpsfår⁵

Om en hotad svensk ras saknas i förteckningen måste uppfödaren först ansöka om tillstånd för att köpa icke-ekologiska avelsdjur, och får bara föra in hondjur som ännu inte har fött avkomma. Detta medför både administrativa kostnader och en avgift. Därför är det viktigt att tydligt informera vilka raser som är undantagna från ansökningskravet, så att uppfödare kan planera sin ekologiska verksamhet utan onödiga hinder. Sammanfattningsvis bör paragrafen uppdateras så att alla hotade fårraser är inkluderade. På så sätt minskar vi den administrativa bördan för uppfödare och bidrar till bevarandet av de mest hotade raserna.

I paragrafen finns det en hänvisning till en upphävd förordning. I den delen upplyser vi om regler som handlar om vilka raser av nötkreatur, får, getter och grisar som riskerar att försvinna från djurhållningen och som djurhållare kan få stöd för att hålla. Vi föreslår att stryka den hänvisningen av följande skäl:

- Regleringen i 8 kap. 28 § förordningen (2015:406) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder, numera ersatt av 7 kap. 24 § förordningen (2022:1826) om EU:s gemensamma jordbrukspolitik syftar till att peka ut vilka hotade husdjursraser som svenska djurhållare kan få stöd för att hålla. Vår reglering har ett annat syfte, nämligen att reglera vilka raser som omfattas av punkt 1.3.4.1 i del II bilaga II till förordning (EU) 2018/848. Det är inte nödvändigt att omnämna 7 kap. 24 § förordningen (2022:1826) i 3 kap. 3 § föreskrifterna för att uppnå det syftet.
- Hänvisningen till upphävda kompletterade förordning (EU) nr 1305/2013 som nämns i punkt 1.3.4.1 i del II bilaga II till förordning (EU) 2018/848 medför inte en skyldighet för medlemsländerna att raser som riskerar att försvinna från

³ Jordbruksverket 2022: **Bevara, nyttja och utveckla** – handlingsplan för uthållig förvaltning av svenska husdjursraser 2023–2027. Rapport RA 22:20

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1012 av den 8 juni 2016 om avelstekniska och genealogiska villkor för avel, handel med och införsel till unionen av renrasiga avelsdjur, hybridavelssvin och avelsmaterial från dem och om ändring av förordning (EU) nr 652/2014, rådets direktiv 89/608/EEG och 90/425/EEG och om upphävande av vissa akter med avseende på djuravel (förordningen om djuravel)

⁵ [ArsstatistikElitlammAvel2025.pdf](#)

djurhållningen ska vara förtecknade i en författning som kompletterar EU-regelverket. Det är tvärtom så att de raser som man *kan* förteckna som berättigade till stöd ska vara de som uppfyller definitionen i artikel 2.24 i förordning (EU) 2016/1012. Förordning (EU) nr 2013/1305 är ersatt av förordning (EU) 2021/2115⁶, men det påverkar inte detta förhållande.

- Några kaninraser är inte listade i den borttagna författningen eller i dess efterträdare, men förordning (EU) 2018/848 (den grundläggande rättsakten för ekologisk produktion) omfattar även kaniner. Vår uppräkningsavsnitt i 3 kap. 3 § kan uppfattas som en särlösning för djurslag som inte är stödberättigade, men är lika giltig som uppräkningsavsnittet av de andra raserna. Det tillför inte något att också upplysa om en nationell förordning eftersom vi kan lista alla hotade raser direkt.
- Om vi ska ha kvar hänvisning till nationell förordning som förtecknar raser som riskerar att försvinna från djurhållningen och som det också går att få stöd för behöver vi uppdatera paragrafen regelbundet oavsett om det tillkommit nya raser eller inte, eftersom regelverket uppdateras inför varje ny stödperiod. Vi skulle dessutom fortsatt behöva ha kvar ett tredje stycke med raser av djurslag som inte omfattas av den nationella förordningen.

Genom att vi tar bort hänvisningen till 8 kap. 28 § förordningen (2015:406) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder kan vi föra uppräkningsavsnittet av kaninerna till det andra stycket, direkt i anslutning till de andra djurslagen. Det innebär en redaktionell ändring eftersom det tredje stycket därigenom tas bort.

1.3.8.2 Nollalternativet

Genom att lägga till tabacktorpsfår minskar vi både den administrativa kostnaden och reella kostnaden för djurhållare som vill rekrytera avelsdjur av denna ras. Om vi inte lägger till fårrasen får djurhållare med denna ras en administrativ kostnad för tiden de behöver för att skriva ansökan samt en kostnad för ansökan som djurhållare med andra allmogefår inte har.

Vi har noterat att vi hänvisar till en upphävd förordning. Att fortsatt låta det stå fel är inget alternativ.

1.3.8.3 Olika alternativ

Vi ser bara två alternativ när det gäller rasen tabacktorpsfår. Antingen lägger vi till fårrasen tabacktorpsfår eller så gör vi det inte (nollalternativ). Om vi inte lägger till tabacktorpsfår fortsätter ekologiska djurhållare med denna ras missgynnade jämfört med djurhållare av andra hotade raser. För vi i rasen behöver djurhållare inte ansöka om undantag om de behöver rekrytera icke ekologiska djur av denna ras.

⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 av den 2 december 2021 om fastställande av regler för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitik (strategiska GJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGF) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013

Det finns möjlighet att lägga till även andra djurslag till denna paragraf. Det handlar i så fall om hästar, höns, ankor och gäss. Vi har sedan tidigare gjort valet att inte räkna upp våra hotade hästraser eftersom specialiserad hästköttproduktion i princip inte förekommer i Sverige. Genom kopplingen till att hondjur inte ska ha fått avkomma bedömer vi också att paragrafen huvudsakligen är relevant för däggdjur. Det är också ovanligt att använda lantraser av fjäderfä i ekologisk produktion. Behovet borde därför inte vara så stort att lägga till fjäderfäraser.

Vi ser två alternativ till vår föreslagna strykning av hänvisningen till förordningen 2015:406:

- Vi kan ändra hänvisningen till förordning (2022:1826). Det har vi valt bort eftersom syftet med vår reglering är att reglera vilka svenska raser som riskerar att försvinna från djurhållningen, inte att reglera vilka som är stödberättigade. Dessutom behöver förordning (2022:1826) sannolikt ersättas med en ny förordning redan år 2028 med anledning av att år 2027 är det sista året i den nuvarande programperioden för EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Förordning (2022:1826) omfattar inte heller de kaninraser Sverige har bevarandansvar för eftersom de inte är berättigade till ersättning till djurhållarna. Då skulle vi fortsatt ha en särlösning för kaninerna. Det är också krångligt att hålla ordning på hur olika förordningar förhåller sig till varandra och när en förordning har ersatt en annan. Därför föreslår vi en enklare skrivning som inte bygger på att vi hänvisar till förordningar
- Vi kan upplysa om att Sveriges handlingsplan för husdjursgenetiska resurser från år 2022 omfattar alla raser Sverige har bevarandansvar för och listar våra hotade raser. Handlingsplanen omfattar också alla de djurslag vi reglerar i 3 kap. 3 §. Urvalet går också att koppla till definitionen av hotade raser i artikel 2.24 i förordning (EU) 2016:1012). Vi bedömer att det är enklare för djurhållarna att vi redovisar de aktuella raserna direkt i våra föreskrifter. Vi bedömer också att det är olämpligt att hänvisa till en publikation som kan vara svår för djurhållarna att hitta.

1.3.9 3 kap. 8 c § Slaktålder för vaktlar

Denna ändring blir aktuell om det i förordning (EU) 2018/848 förs in en lägsta slaktålder för vaktlar. En sådan är inte reglerad idag, men kommissionen har föreslagit det och inga medlemsländer har haft invändningar mot förslaget. Om det inte blir en ändring i EU-lagstiftningen ändrar vi inte denna paragraf.

1.3.9.1 Problemet med nuvarande reglering

Av olika skäl behöver förordning (EU) 2018/848 ändras i vissa delar före årsskiftet. Med stor sannolikhet passar de lagstiftande parterna också på att föra in en lägsta slaktålder för vaktel som inte är långsamväxande. Sverige bör då inte ha kvar en nationell reglering eftersom fjäderfäkött kan säljas mellan EU-länder. Genom att upphäva paragrafen undviker vi en dubbelreglering som dessutom innebär att vi skulle ha högre ställda krav i Sverige.

1.3.9.2 Nollalternativet

Om regleringen är kvar är vår nationella regel mer långtgående än den EU-gemensamma kommer att bli. Reglering i 3 kap. 8 c § har varit anmäld som en teknisk regel och eftersom den inte är mindre strikt än förslaget till EU-reglering är det möjligt att behålla regeln. Jordbruksverket bedömer dock att vi endast behöver komplettera de EU-gemensamma reglerna som gäller för ekologisk produktion med vaktlar. Vi ser inga behov av att på nationell nivå ha mer långtgående krav.

1.3.9.3 Olika alternativ

Vi har inte övervägt en annan lösning än att stryka paragrafen. Vi ska inte ha en reglering som inte behövs och eftersom det kommer att införas en lägsta slaktålder på EU-nivå behöver vi inte en nationell reglering.

1.3.10 3 kap 9 § Vitaminer till idisslare

Denna ändring blir aktuell om förordning (EU) 2021/1165 ändras, vilket allt tyder på. Trolig omröstning sker i september. Om det inte blir en ändring i EU-lagstiftningen ändrar vi inte denna paragraf.

1.3.10.1 Problemet med nuvarande reglering

Kravet i förordning (EU) 2021/1165 att medlemsstaten ska tillåta användning av vitaminerna A, D och E i foder till idisslare tas bort under år 2026. Vitaminerna blir tillåtna att använda utan att en medlemsstat reglerar att det är tillåtet. Vi upphäver därför 9 § då det inte längre behövs ett förhandsgodkännande från medlemsstaten att använda vitaminerna.

1.3.10.2 Nollalternativet

Eftersom det efter en ändring av förordning (EU) 2021/1165 inte längre finns ett krav på oss att vi ska reglera att vissa vitaminer är tillåtna att ge till idisslare skulle det även innebära en dubbelreglering att göra det, eftersom det framgår direkt av förordningen.

1.3.10.3 Olika alternativ

Det finns ingen alternativ lösning eftersom förordning (EU) 2021/1165 ändrats och det inte längre krävs att medlemsstaten ska tillåta användning av vitaminerna A, D och E i foder till idisslare.

1.3.11 Bilaga 13 Avhorning eller avlägsnande av hornanlag

1.3.11.1 Problemet med nuvarande reglering

Ärenden om avhorning gäller individuella djur och det är enstaka ärenden per år. Besluten ska vara begränsade till specifika individer. Genom ett förbiseende från vår sida har det inte varit en obligatorisk uppgift att ange vilken individ som djurhållaren ansöker om att avhorna. Problemet är därför att vi inte får in djurens identitetsnummer vid ansökningstillfället, utan får begära komplettering. Det vill vi undvika genom att ändra i bilaga 13 så att vi begär in numret direkt vid ansökan. Det innebär att vi ändrar i bilaga 13 samt i vår e-tjänst och på vår

blankett som kunden använder vid ansökan. På så vis kan vi uppnå en snabbare ärendehantering, vilket gynnar kunden.

Bilagans rubrik omfattade inte getter, bara killingar. För att spegla att såväl avlägsnande av hornanlag som avhorning är tillåtet för båda djurslagen nötkreatur och getter har vi ändrat rubriken så att det framgår att båda djurslagen är omfattade oavsett ålder.

1.3.11.2 Nollalternativet

Nollalternativet innebär att vi vid behov begär in uppgifter om vilka individer som ska avhonas i efterhand. Det drar ut på ärendehantering i onödan, men innebär i sig inte en svår uppgift för sökanden att komplettera med.

1.3.11.3 Olika alternativ

Det enda alternativet till föreslagna reglering utöver nollalternativet är att på frivillig väg be djurhållaren att skriva individnumret redan vid ansökningstillfället. Om de ändå missar att göra det kommer vi då behöva be om komplettering. Det blir därför en konstig ordning.

1.3.12 5 kap 8 och 9 §§ samt bilaga 15 Uppgiftslämning

1.3.12.1 Problemet med nuvarande reglering

Enligt nu gällande föreskrifter sker det en hänvisning till andra och tredje stycket i 9 § och som reglerar uppgiftsinlämning. Detta är ett fel som har uppstått genom ett förbiseende när vi uppdaterade föreskrifterna år 2021. De uppgifter som kontrollorganen ska lämna till Jordbruksverket och som avser ett kalenderår i taget syftar till punkterna i första stycket i 8 §. För att rätta till felet har vi förtydligat i både 8 och 9 §§ att det är uppgifterna som nämns i första stycket 8 § och som finns redovisade i bilaga 15 är de som avses.

Sverige har krav på sig gentemot EU att rapportera statistik om ekologisk produktion. För att det ska vara möjligt behöver kontrollorganen bistå oss med underlag. De data som behövs för statistiken finns i bilaga 15. Kraven från EU är delvis ändrade, så problemet är att i bilaga 15 efterfrågar vi fler uppgifter än vad vi behöver. I punkt 1 under avsnitt B förtydligar vi att det är kund- ID hos kontrollorganet som statistikenheten behöver. Då minskar risken att man kan förstå det som att kontrollorganen ska rapportera in alla uppgifterna i kundfil 1 igen. I bilaga 15 stryker vi de rapporteringskrav om antal företag med olika verksamheter som fanns under det tidigare avsnittet C. Det är inte längre data som Sverige rapporterar till EU och vår statistikenhet har inte användning för dessa data i andra sammanhang. Eftersom det är en extra arbetsuppgift för kontrollorganen att sammanställa uppgifterna ska vi inte ha kvar regleringen. Samma sak gäller delar av uppgifterna under avsnitt D. Jordbruksverket har bara användning för uppgifter om växthusareal i ekologisk produktion, inte total växthusareal hos kontrollorganens kunder. Eftersom det inte är tillåtet att certifiera nya växthus med avgränsad bädd är det inte heller nödvändigt att fråga efter uppgiften om växthusytan var certifierad år 2017.

1.3.12.2 Nollalternativet

En konsekvens av nollalternativet är att det fortsatt är otydligt vilka uppgifter kontrollorganen ska lämna eftersom 9 § inte hänvisar till 8 §. Om vi inte ändrar i bilaga 15 och stryker de delar som vi inte längre behöver samla in för statistikändamål har vi kvar en omotiverad rapporteringsbörda för kontrollorganen. I båda fallen är nollalternativet inte ett stort problem eftersom vi också hjälper kontrollorganen med en årlig instruktion som sammanfattar aktuella rapporteringskrav med mera.

1.3.12.3 Olika alternativ

Vi ser inte att det finns ett alternativ till att förtydliga i 9 § att det är uppgifterna i bilaga 15 vi avser och inte uppgifterna i andra och tredje stycket i 8 §. När det gäller bilaga 15 ser vi inga rimliga alternativ till att upphäva rapporteringskrav som inte behövs. Det är förvirrande att ha kvar kraven i föreskrifterna, men utesluta dem i den årliga instruktion vi förser kontrollorganen med.

2 Bemyndiganden m.m.

2.1 Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Nedan anges de bemyndiganden som Jordbruksverket tillämpar i föreskriftsförslaget. I de fall det är relevant anges även hänvisning till tillämplig EU-lagstiftning.

Tabell med bemyndiganden

Kapitel	Paragraf/ Bilaga	Bestämmelse om bemyndigande	Relevant EU-lagstiftning (hänvisning till artikel/artiklar)
	Bil 2	15, 15 a punkt 2 och 16 §§ tredje stycket förordningen (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter	bilaga II förordning (EU) 2021/1165
1	4	17 § förordningen (2013:1059) om kontroll av ekologisk produktion	Artikel 26.1 i förordning (EU) 2018/848
2	1	2. särskilda ekologiska produktionsregler	
2	4	17 § förordningen (2013:1059) om kontroll av ekologisk produktion 2. särskilda ekologiska produktionsregler,	Artikel 26.2 a i förordning (EU) 2018/848
2	9	17 § förordningen (2013:1059) om kontroll av ekologisk produktion 1. undantag från de EU-förordningar som anges i 1 § lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion,	Artikel 40.4 b i förordning (EU) 2018/848

Kapitel	Paragraf/ Bilaga	Bestämmelse om bemyndigande	Relevant EU-lagstiftning (hänvisning till artikel/artiklar)
2	Rubriken närmast före 19 §, 19 § samt bil 8 och 9	17 § förordningen (2013:1059) om kontroll av ekologisk produktion 7. verkställigheten av lagen om kontroll av ekologisk produktion, de EU-förordningar som anges i 1 § den lagen samt denna förordning.	bilaga II förordning (EU) 2021/1165
2	20	17 § förordningen (2013:1059) om kontroll av ekologisk produktion 7. verkställigheten av lagen om kontroll av ekologisk produktion, de EU-förordningar som anges i 1 § den lagen samt denna förordning.	bilaga II förordning (EU) 2021/1165
2	Rubriken närmast före 22 §, 22 § samt bil 10	17 § förordningen (2013:1059) om kontroll av ekologisk produktion 2. särskilda ekologiska produktionsregler	Artikel 5.4 förordning (EU) 2021/1165
3	3	17 § förordningen (2013:1059) om kontroll av ekologisk produktion 2. särskilda ekologiska produktionsregler	Punkt 1.3.4.1 i del II bilaga II till förordning (EU) 2018/848
3	8c	17 § förordningen (2013:1059) om kontroll av ekologisk produktion 2. särskilda ekologiska produktionsregler	Punkt 1.9.4.1 del II bilaga II till förordning (EU) 2018/848
3	Rubriken närmast före 9 §, 9 § bil 13	17 § förordningen (2013:1059) om kontroll av ekologisk produktion 2. särskilda ekologiska produktionsregler 17 § förordningen (2013:1059) om kontroll av ekologisk produktion 7. verkställigheten av lagen om kontroll av ekologisk produktion, de EU-förordningar som anges i 1 § den lagen samt denna förordning.	Artikel 4 förordning (EU) 2021/1165 Punkt 1.7.8 del II bilaga II till förordning (EU) 2018/848
5	8 och 9 bil 15	17 § förordningen (2013:1059) om kontroll av ekologisk produktion 5. skyldighet för ett kontrollorgan att ge in handlingar till den myndighet som har delegerat uppgiften,	Artikel 40.10 i förordning (EU) 2018/848

2.2 Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Regleringen överensstämmer med de skyldigheter Sverige har gentemot Europeiska unionen. Våra förslag till reglering av 2 kap. 19, 20 och 22 §§, 3 kap. 8 c och 9 §§ samt bilagorna 2 (inte beloppen) 8, 9, 10 och 15 är för att anpassa oss till EU-regler. Våra förslag till reglering

av 2 kap. 4 och 9 §§, 3 kap. 3 och 13 §§ samt 5 kap. 8 och 9 §§ är motiverade av att vi behöver föreskriva om detaljregler i syfte att regler på EU-nivå ska fungera smidigt i Sverige. Ändringarna i 2 kap. 4 och 9 §§ samt i 3 kap. 3 och 13 §§ medför att vi förstärker förutsättningarna för en rättssäker hantering av undantag samtidigt som vi underlättar för företagen. Vi bedömer att inga av de föreslagna regleringarna innebär en reglering utöver de skyldigheter vi har gentemot EU. EU:s regler för ekologisk produktion skapar en rättslig ram som syftar till att skapa rättvis konkurrens och en välfungerande inre marknad. I de fall där det förs in regleringar på EU-nivå och där vi redan har nationella regler finns det risk för att detta sätts ur spel. Därför stryker vi de nationella regleringarna.

Ett antal av bestämmelserna i föreskrifterna i SJVFS 2021:47 samt ändringsföreskrifterna SJVFS 2022:32, 2023:27 och 2025:14. har tidigare anmälts som tekniska regler. I samband med våra anmälningar bifogade vi hela författningen. Våra anmälningar har nummer 2021/0432/S, 2022/0476/S, 2023/401/S och 2024/338/SE. De paragrafer som har varit anmälda tidigare är 1 kap. 4 a och 6 §§, 2 kap. 3–5, 8 a, 9, 10, 10 a, 11, 11a, 12, 14 a-c, 21 §§, 3 kap. 8–10, 12, 13 §§, 4 kap. 4 § och bilaga 2. I vårt tidiga samråd med Kommerskollegium har de bedömt att vi denna gång inte föreslår anmälningspliktiga regler.

2.3 Ange skälen i det fall förslag syftar till ett genomförande av EU-direktiv i nationell rätt som går utöver direktivets miniminivå

Regleringen är inte ett genomförande av ett EU-direktiv.

2.4 Beskriv vilka undantagsmöjligheter som finns från regleringen (i föreskrifterna eller i annan lagstiftning) i händelse av fredstida kriser, höjd beredskap och ytterst krig.

Flera av regleringarna i föreskrifterna handlar om undantag, men de är inte reglerade med tanke på fredstida kriser, höjd beredskap eller ytterst krig.

3 Företag

Med företag avses här en juridisk eller en fysisk person som bedriver näringsverksamhet, det vill säga försäljning av varor och/eller tjänster yrkesmässigt och självständigt. Att yrkesmässigt bedriva näringsverksamhet bör tolkas brett.

3.1 Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

Föreskrifterna påverkar främst företag inom primärproduktion, men även fodertillverkare, säljare av växtförökningsmaterial, kommunala bolag och andra aktörer som kan vilja samla in bioavfall samt forskare som behöver undantag från att använda ekologiskt växtförökningsmaterial i forskning och försök. Den 31 december 2025 fanns det 6 455 ekologiska aktörer i Sverige. Enligt certifikatsdatabasen Traces NT har 3 617 företag

ekologisk växtodling, 2 576 företag animalieproduktion och 25 företag är certifierade för beredning av foder. Det går inte att få fram antal företag som är certifierade för försäljning av växtförökningsmaterial. År 2024 fanns det enligt Jordbruksverkets statistik 558 företag med trädgårdsodling på friland eller i växthus, då inräknat både ekologiska företag och företag under omställning.

Enligt Svenska Fåravelsförbundets årsstatistik för 2025 fanns det 9 genbanksbesättningar med tabacktorpsfår. Storleken på de besättningarna var 1–20 får. Fördelat mellan sig fanns det under 2025 38 tackor och 15 baggar, och man fick fram 50 lamm. Hur många besättningar som driver ekologisk produktion framgår inte.

I tabellen nedan finns uppgifter om antal ärenden där en ekologisk aktör har anmält verksamhet eller ansökt om godkännande eller undantag. Siffrorna gäller år 2025.

Anmälan eller ansökan	Antal ärenden 2025	Genomsnittligt antal ärenden 2022–2025
Anmälan till certifieringssystemet - ekologisk produktion	94	130
Ansökan - undantag från användning av ekologiskt växtförökningsmaterial i forskning och försök	7	10
Ansökan om godkännande av utsädesblandningar för ekologisk växtodling	3	4
Ansökan om godkännande för att avlägsna hornanlag på kalvar eller killingar eller avhorna nötkreatur	33	130
Ansökan om retroaktiv omställning	39	43
Ansökan om undantag för att rekrytera icke ekologiska djur	513	440 ¹
Ansökan om dispens av inköp av icke ekologiska fjäderfä	2	
Godkännande av insamlingsystem för hushållsavfall	14	6
Undantag från produktionsreglerna till följd av katastrofsituationer	4	16

1. Inklusivt fjäderfä.

För närvarande är det 16 aktörer som har av Jordbruksverket godkända insamlingsystem för hushållsavfall/matavfall. Det insamlade materialet bearbetas i biogasanläggningar. Vi beskriver konsekvenserna för dessa i avsnitt 4 Kommuner. För närvarande har inga privata bolag ansökt om godkännande. Vi bedömer sannolikheten att få in ansökningar från fristående bolag som mycket liten.

För att bedöma företagens storlek utgår vi från EU:s definition av företagsstorlek:

- Mikroföretag har 0–9 anställda, en årsomsättning på 20–100 miljoner kronor eller en årlig balansomslutning på 20–100 miljoner kronor.
- Små företag har 10–49 anställda, en årsomsättning på 20–100 miljoner kronor eller en årlig balansomslutning på över 430 miljoner kronor.

- Medelstora företag har 50–249 anställda, en årsomsättning på 100–500 miljoner kronor eller en årlig balansomslutning på över 430 miljoner kronor.
- Stora företag har över 250 anställda, en årsomsättning på över 500 miljoner kronor eller en årlig balansomslutning på över 430 miljoner kronor.

Ekologiskt certifierade företagen med primärproduktionen är i allmänhet mikroföretag. Det är mycket ovanligt att ett företag har tio eller fler anställda, men en, två procent av företagen med primärproduktion uppskattar vi kan vara små företag. Vi utesluter inte att det kan finnas enstaka medelstora företag med primärproduktion, men det saknas officiell statistik över de certifierade företagens storlek. Ser vi till företag som saluför växtförökningsmaterial kan det finnas företag inom mikroföretag, små företag och något enstaka medelstort företag.

3.2 Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader

En administrativ kostnad är en ekonomisk påverkan till följd av krav om att upprätta, lagra eller överföra information. Det inkluderar inte avgifter för att anmäla eller ansöka om något. I de flesta fall påverkar inte våra ändringar företagens tidsåtgång för att upprätta, lagra eller överföra information. Det betyder att deras administrativa kostnad i så fall är oförändrad. I tabellen nedan är samtliga ändrade paragrafer eller bilagor uppräknade oavsett om ändringarna påverkar den administrativa kostnaden eller inte.

Tillägget att företag med djurhållning ska ange individnummer för de djur som de ansöker om att avhorna påverkar enligt vår bedömning inte företagens administrativa kostnad i verkligheten. Anledningen är att vi redan idag begär in den uppgiften om inte sökanden på frivillig väg har angett vilken individ som ska avhornsas. Därför kvarstår det att bara en av våra föreslagna ändringar påverkar företagens administrativa kostnad. Det är tillägget att tabacktorpsfår är en hotad ras, vilket innebär att ekologiska djurhållare med denna ras inte behöver ansöka om undantag för att föra in icke ekologiska avelsdjur minskar kostnaderna med 566 kronor per år. Vi räknade här på att ett företag per år skulle ansöka om undantag, vilket sannolikt är högt räknat givet att det finns få besättningar med denna ras. Föreskriftsförslaget i sin helhet minskar företagens administrativa kostnader med 566 kronor per år.

Kapitel	Paragraf	Avseende	Tidsåtgång	Administrativ kostnad
1	7 och bil 2	Bilagan med avgifter är ändrad	<i>Ej relevant</i>	<i>Ingen administrativ kostnad</i>
1	4	Strykning av definitionen av grödgrupp	<i>Ej relevant</i>	<i>Ingen administrativ kostnad</i>
2	1	Rättning av namn på databas	<i>Ej relevant</i>	<i>Ingen administrativ kostnad</i>

Kapitel	Paragraf	Avseende	Tidsåtgång	Administrativ kostnad
2	4	Datum för registrering i OXS	<i>Ej relevant</i>	<i>Ingen administrativ kostnad</i>
2	9	Kontrollorganen ges möjlighet att besluta om undantag vid särskilda skäl när potatisutsädet tar slut	<i>Ej relevant då kontrollorganen inte räknas som företag här. Dock ökad tidsåtgång för kontrollorganen</i>	<i>Ingen administrativ kostnad</i>
2	19 och bil 2, 8 och 9	Ändring från hushållsavfall till bioavfall i rubriken, paragrafen och bilagorna. Omformulerad skrivning så vi inkluderar verksamheter samt en förenkling av ett villkor rörande bioavfallets kvalitet.	<i>Ej relevant Se avsnittet under kommuner</i>	<i>Ingen administrativ kostnad</i>
2	20	Förklaringen av begreppet matavfall stryks.	<i>Ej relevant</i>	<i>Ingen administrativ kostnad</i>
2	22 och bil 10	Rubriken före och paragrafen stryks. Även bilaga 10 stryks. Nationella regler om tillåtna rengörings- och desinfektionsmedel stryks.	<i>Ej relevant</i>	<i>Ingen administrativ kostnad</i>
3	3	Tillägg av hotad fårras	<i>Minskad</i>	<i>Minskad</i>
3	8 c	Slaktålder för vaktel stryks	<i>Ej relevant</i>	<i>Ingen administrativ kostnad</i>
3	9	Reglering av vilka vitaminer man får använda till idisslare stryks	<i>Ingen administrativ kostnad</i>	<i>Ingen administrativ kostnad</i>
3	13 och bil 13	Angivande av individnummer som ska avhornas förs in	<i>Oförändrad</i>	<i>Oförändrad</i>
5	9 och bil 15	Ändring av vilka uppgifter kontrollorganen ska lämna till Jordbruksverket.	<i>Ej relevant då kontrollorganen inte räknas som företag här. Dock minskad tidsåtgång för kontrollorganen</i>	<i>Ingen administrativ kostnad</i>

3.3 Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

Vi bedömer att företagen inte behöver vidta några förändringar som påverkar deras kostnader i sin verksamhet med anledning av våra förslag. Däremot kan de ha kostnader i

form av avgifter om företagen behöver anmäla sin verksamhet, eller ansöka om godkännande eller om undantag från reglerna.

3.4 Redogörelse för vilka åtgärder som har vidtagits för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte

De föreslagna avgifterna i bilaga 2 är beräknade utifrån redovisad arbetstid för respektive ärendetyp och utifrån den genomsnittliga timkostnad som gäller för handläggare respektive enhetschef på växtregelenheten, inklusive overhead. Den föreslagna faktureringsavgiften är på samma sätt beräknad utifrån redovisad arbetstid och genomsnittlig timkostnad för administratörer på växt- och kontrollavdelningen. För ärendetypen undantag i händelse av katastrofsituation har vi balanserat avgiftens storlek så att vi tar hänsyn till att det är skillnad mellan olika år. Om det är många ärenden av den typen, till exempel för att det råder torka, går varje ärende snabbt att handlägga. Är det bara tioalet ärenden varje år tar varje ärende längre tid att utreda. Skulle vi ha full kostnadstäckning skulle avgiften vara 4 400 kr per ansökan, baserat på tidsåtgången under senare år. Det skulle vara en påtaglig höjning för företag som redan är drabbade av en katastrof. Därför har vi valt att föreslå en lägre avgift som är anpassad för år då det av någon anledning är många ärenden av samma skäl, till exempel torka. För den ärendetyp där vi idag inte erbjuder möjlighet att betala på annat sätt än mot faktura ska vi se till att det går att betala med kort.

Den ändring vi föreslår i 2 kap. 19 § (att ersätta begreppet hushållsavfall mot bioavfall) syftar till att svenska regler inte ska medföra mer begränsningar än EU-lagstiftningen avsett.

Den ändring vi förslår i 3 kap. 3 § (tillägg av hotad fårras) syftar till att vi inte ska missgynna ekologiska djurhållare av denna ras jämfört med djurhållare av andra hotade raser. För vi in rasen behöver djurhållare inte ansöka om undantag om de behöver rekrytera fler konventionellt uppfödda djur av denna ras.

De ändringar vi gör i 5 kap. 8 och 9 §§ och bilaga 15 (ändring av vilka uppgifter kontrollorganen ska lämna till Jordbruksverket) syftar till att rätta ett tidigare fel, förtydliga innebörden samt stärka kopplingen till kraven på rapporteringsskyldigheten som framgår av EU-lagstiftningen.

I övrigt har vi inte vidtagit några särskilda åtgärder som kan medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå syftet med våra föreskriftsändringar.

3.5 Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Genom att stryka den nationella regleringen för lägsta slaktålder för vaktlar får svenska uppfödare samma ålder att förhålla sig till som uppfödare i andra EU-länder. I övrigt har vi inte identifierat regleringar som kan påverka konkurrensförhållandena.

3.6 Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

Företag med växtodling kan inte längre finna vilka rengörings- och desinfektionsmedel som är tillåtna i våra föreskrifter. Det kommer i stället att framgå av en EU-förordning.

4 Kommuner och regioner

4.1 Beskrivning av vilka som berörs av regleringen och hur många de är

Kommuner är berörda, däremot inte regioner.

År 2023 fanns det enligt Energigas Sverige 32 samrättningsanläggningar i Sverige. De utgör den potentiella målgruppen för företag eller kommunala bolag som kan ansöka om godkännande av insamlingssystem för bioavfall.

Enligt Avfall Sverige (15 september 2025) samlar 284 av landets 290 kommuner in källsorterat matavfall. Antalet kommuner som omfattas av insamlingssystem som Jordbruksverket har godkänt skiljer sig mycket åt avseende geografisk räckvidd. En del omfattar endast en kommun, andra omfattar många angränsande kommuner. Sedan år 2024 måste alla verksamheter sortera ut den del av bioavfallet som utgörs av matavfall. För närvarande har 16 aktörer av Jordbruksverket godkända insamlingssystem för hushållsavfall/matavfall. Vi bedömer sannolikheten att få in ansökningar från annat än kommunala bolag som mycket liten.

4.2 Beskrivning och beräkning av förslagets kostnader och intäkter

Aktörer som vill ha sina godkännanden utökade till att omfatta bioavfall behöver ansöka om det. Det medför kostnader i form av vår handläggningsavgift. Genom att de kan använda samma fordon för insamling av matavfall och avfall som passerat ett kök från olika typer av verksamheter och inte bara från hushåll finns det möjlighet att lägga upp effektivare insamlingsrutter, vilket kan medföra besparingar. De kan även samla in matavfall som inte har passerat ett kök, till exempel före detta livsmedel från livsmedelsbutiker, tillsammans med matavfall från butikens personalmatsal i samma insamlingsrutt. Detta var inte möjligt tidigare. Förändringen möjliggör mer samordnad insamling och medför kostnadsbesparingar.

4.3 Beskrivning och, om möjligt, en beräkning av andra relevanta konsekvenser

Aktörer som samlar in avfall som idag har, av Jordbruksverket, godkända insamlingssystem och som avser att utöka dessa till att även omfatta bioavfall kan behöva se över sina styrdokument och, vid behov, genomföra utbildningsinsatser för sin personal. De rutiner som i dag används för att hålla isär matavfall från hushåll från annat bioavfall kan nu anpassas, eftersom det blir tillåtet att exempelvis använda samma fordon för insamling av matavfall som passerat ett kök som matavfall från butiker.

4.4 Redogörelse för vilka åtgärder som har vidtagits för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte

Vi har valt att ta bort en begränsning genom att vi framöver använder begreppet bioavfall.

4.5 Inskränker förslaget den kommunala självstyrelsen?

Nej

Ja, de överväganden som krävs enligt 14 kap. 3 § regeringsformen redovisas enligt följande:

4.6 Innebär förslaget förändringar av kommunala befogenheter eller skyldigheter, respektive grunderna för kommunernas eller regionernas organisation eller verksamhetsformer?

Nej

Ja, en beskrivning av förändringarna samt en beräkning av de kostnader och intäkter som följer av dessa redovisas enligt följande:

5 Staten

5.1 Beskrivning av vilka som berörs av regleringen och hur många de är

Statens jordbruksverk är berört av de föreslagna ändringarna rörande avgifter, ändringen från hushållsavfall till bioavfall samt regleringen av vilka uppgifter kontrollorganen ska lämna till oss. Inga andra statliga myndigheter är berörda av våra förslag till ändringar, bortsett från att Statskontoret och Kommerskollegium behöver ta emot föreskriftsförslaget på samråd.

5.2 Beskrivning och beräkning av förslagets kostnader och intäkter

Intäkterna består av avgifter för anmälningar och ansökningar och de ska motsvara kostnaderna för handläggningen.

Vi behöver uppdatera blanketter, e-tjänster och möjligheten att betala i webbutiken med rätt avgifter för de olika ärendetyperna. Den arbetstiden är för handläggarna på växtregelenheten finansierad via avgiftsförändringen. Vi bedömer att annan personal på verket behöver lägga ner motsvarande fyra timmar för att göra alla uppdateringarna. Det ger en kostnad på 3 220 kronor om vi räknar på estimerad timavgift för handläggare år 2027.

Vi behöver uppdatera webbinformation och på andra sätt informera om en del ändringar, till exempel om ändringen avseende tabacktorpsfår, tidpunkt för registrering av utsäde och kontrollorganens utökade möjlighet att meddela undantag. Vi bedömer att ungefär 20 timmar går åt för detta informationsarbete, vilket motsvarar en kostnad på 16 100 kronor.

5.3 Beskrivning och, om möjligt, en beräkning av andra relevanta konsekvenser

Andra konsekvenser för Jordbruksverket är att våra kontrollanter av insamlingsystem behöver kompetensutveckla sig kring fler fraktioner av avfall som är inkluderat i begreppet bioavfall och att de kan få kontrollera fler delar. Vi behöver också uppdatera kontrollvägledningen vilket vi bedömer kommer ta cirka 40 timmar. Det ger en kostnad på 32 200 kronor om vi räknar på estimerad timavgift för handläggare år 2027.

Genom att vi flyttar fram registreringen av ekologiskt utsäde till den 30 november behöver vi utveckla ett nytt sätt att i våra referensgrupper för utsäde diskutera vilka villkor som ska gälla för användning av anmält växtförökningsmaterial. Vi bedömer inte att det ger ökade kostnader jämfört med nuvarande arbetssätt.

5.4 Redogörelse för vilka åtgärder som har vidtagits för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte

Vi bedömer inte att förslagen kommer att medföra mer långtgående kostnader än nödvändigt.

6 Samråd

6.1 Beskrivning av tidigt samråd

Statskontoret tar emot våra förslag till avgifter i bilaga 2 på samråd i juni 2026.

Även fast det inte är ett krav har vi genomfört ett tidigt samråd med vår referensgrupp för ekologisk produktion. Vi fick bara in svar från en av organisationerna som är representerad i referensgruppen. Svaranden tillstyrkte att vi inför begreppet bioavfall och har även lyft in problematiken med att matavfall samlas in i plastpåsar.

Vi har kontaktat Kommerskollegium för att få deras förhandsbedömning av om ändringarna i 3 kap. 3 § respektive bilaga 13 behöver anmälas som tekniska regler. Kommerskollegium delar vår bedömning att de föreslagna ändringarna inte verkar vara anmälningspliktiga tekniska föreskrifter enligt direktiv (EU) 2015/1535. Tillägget av en hotad ras är inte ett nytt produktkrav eller krav på produktionsmetod, utan kompletterar en redan unionsrättsligt reglerad undantagsmöjlighet. Tillägget av individnummer i bilaga 13 är ett administrativt uppgiftskrav som inte ändrar de materiella villkoren för avhorning.

7 Ikraftträdande och utvärdering

7.1 Bedömning av om särskild hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Det finns flera aspekter på när ikraftträdande är lämpligt:

- En ändring av avgifter är lämplig att införa vid ett nytt räkenskapsår.
- En ändring av begreppet hushållsavfall till begreppet bioavfall är lämpligt snarast eftersom begreppet är ändrat i 4 § första stycket förordningen (2013:1059) om kontroll av ekologisk produktion samt 15 a § 2 förordningen (2021:176) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter.
- Det är lämpligt att tidpunkten för ikraftträdande sker efter att genomförandeförordning (EU) 2021/1165 är uppdaterad år 2026 eftersom det då är tydligt att 2 kap. 22 § och 3 kap. 9 § kan upphävas.
- Det är lämpligt att tidpunkten för ikraftträdande sker efter att förordning (EU) 2018/848 är uppdaterad år 2026 eftersom det då är tydligt att 3 kap. 8 c § kan upphävas.

Ändringen från matavfall till bioavfall i de nationella förordningarna trädde i kraft den 1 april 2026. Det var inte möjligt för oss att ha ett ikraftträdande för föreskrifterna då. Omröstning inför ändringen av genomförandeförordning (EU) 2021/1165 sker i september, men för förordning (EU) 2018/848 sker det sannolikt sent under året. Den senare är dock inte lika kritisk att invänta eftersom vi inte har certifierad vakteluppfödning i Sverige. Sammantaget är vår bedömning att eftersom ikraftträdande av ändringen i 1 kap 7 § och bilaga 2 bör ske den 1 januari 2027 är det lämpligast att låta författningen i sin helhet träda ikraft då.

De informationsinsatser vi behöver göra begränsar sig, med ett undantag, till uppdaterad information på vår webbplats samt informativa ekobrev. Däremot behöver vi kontakta de 16

aktörer som har godkända insamlingssystem för hushållsavfall och meddela att det finns möjlighet att ändra deras befintliga beslut, i och med ändringen till bioavfall. De får själva avgöra om de vill ändra eller ha kvar sitt befintliga beslut.

7.2 Beskrivning av hur och när konsekvenserna av förslaget kan utvärderas

När det gäller avgifterna stämmer vi regelbundet av att vi har balans i räkenskaperna. Senast inför verksamhetsår 2029 gör vi en fördjupad utvärdering och bedömer om avgifterna behöver justeras. Vi gör detta genom ekonomisk uppföljning av kostnader respektive intäkter för ärendehandläggningen, fördelat på ärendetyp.

Under hösten 2027 gör vi en bedömning av vilken förändring ändringen från hushållsavfall till bioavfall har gett. I den beaktar vi vilka aktörer som har ansökt om ett utvidgat godkännande och att vår information till dessa aktörer är tydlig och tillräcklig. Vi utvärderar även om vi har hunnit med att uppdatera våra interna styrdokument och beslutsmallar för denna ärendetyp samt tar del av djurkontrollenhetens synpunkter kring hur regelverket fungerar vid kontroll.

Vi planerar att utvärdera förslaget övriga delar när föreskrifterna har tillämpats under två år. Vi för fortlöpande in synpunkter på våra föreskrifter i en logg och samtliga synpunkter tas om hand i samband med en revidering av föreskrifterna.